ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1337/2008 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 16ης Δεκεμβρίου 2008

για τη θέσπιση διευκόλυνσης για την ταχεία αντιμετώπιση των διογκούμενων τιμών των τροφίμων στις αναπτυσσόμενες χώρες

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 179 παράγραφος 1,

έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης [1],

Εκτιμώντας τα εξής:

(1) Η αστάθεια των τιμών των τροφίμων έχει περιαγάγει πολλές αναπτυσσόμενες χώρες και τους πληθυσμούς τους σε δραματική κατάσταση. Η κρίση αυτή των τιμών των τροφίμων, συνοδευόμενη από τη χρηματοπιστωτική και ενεργειακή κρίση και από περιβαλλοντική επιδείνωση, απειλεί να εξωθήσει εκατοντάδες εκατομμύρια επιπλέον ανθρώπων σε κατάσταση ακραίας ένδειας και σε συνθήκες πείνας και υποσιτισμού και επιβάλλει αυξημένη αλληλεγγύη με τους πληθυσμούς αυτούς. Όλα τα στοιχεία για την προοπτική των αγορών τροφίμων οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η μεγάλη αστάθεια των τιμών των τροφίμων ενδεχομένως θα συνεχιστεί κατά τα προσεχή έτη.

(2) Ως συμπλήρωμα στα υφιστάμενα μέσα αναπτυξιακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι κατά συνέπεια σκόπιμο να καθιερωθεί με τον παρόντα κανονισμό χρηματοδοτική διευκόλυνση για την ταχεία αντιμετώπιση της κρίσης που προκαλεί η αστάθεια των τιμών των τροφίμων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

(3) Η Ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη [2], που εκδόθηκε από το Συμβούλιο και τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή στις 20 Δεκεμβρίου 2005, αναφέρει ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (εφεξής «Κοινότητα») θα εξακολουθήσει να εργάζεται με σκοπό τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και ο παρών κανονισμός πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου.

(4) Στις 22 Μαΐου 2008, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για την αύξηση των τιμών των τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις αναπτυσσόμενες χώρες, στο οποίο προτρέπει το Συμβούλιο να διασφαλίσει τη συνεκτικότητα όλων των εθνικών και διεθνών πολιτικών που σχετίζονται με τα τρόφιμα, με σκοπό την πραγμάτωση του δικαιώματος στη διατροφή.

(5) Κατά τη σύνοδό του στις 20 Ιουνίου 2008, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε με έμφαση τη δέσμευσή του να επιτύχει συλλογικό στόχο Επίσημης Αναπτυξιακής Βοήθειας (ΕΑΒ) 0,56 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) μέχρι το 2010 και 0,7 % του ΑΕΕ μέχρι το 2015, όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 24ης Μαΐου 2005, στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης και 17ης Ιουνίου 2005 και στην ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη.

(6) Αναγνωρίζοντας στα συμπεράσματά του της 20ής Ιουνίου 2008 ότι οι υψηλές τιμές των τροφίμων επιδεινώνουν σοβαρά την κατάσταση των φτωχότερων πληθυσμών του κόσμου και θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη όλων των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετηρίδας (ΑΣΧ), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε Θεματολόγιο Δράσης της Ένωσης σχετικά με τους ΑΣΧ το οποίο διακηρύσσει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύεται, σύμφωνα με τη δήλωση της Διάσκεψης του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών όπως εγκρίθηκε από τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια στις 5 Ιουνίου 2008 (εφεξής «δήλωση της Διάσκεψης του FAO»), να προωθήσει παγκόσμια εταιρική σχέση για τα τρόφιμα και τη γεωργία και επιθυμεί να διαδραματίσει ουσιώδη ρόλο συμβάλλοντας στο να καλυφθεί σημαντικό τμήμα του κενού χρηματοδότησης έως το 2010 στους τομείς της γεωργίας, της επισιτιστικής ασφάλειας και της αγροτικής ανάπτυξης.

(7) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι στην προσπάθεια αυτή η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προωθήσει πιο συντονισμένη και μακροπρόθεσμη διεθνή απόκριση στην τρέχουσα επισιτιστική κρίση, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) και των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ότι χαιρετίζει τη σύσταση από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ της ειδικής ομάδας υψηλού επιπέδου (HLTF) για την παγκόσμια κρίση επισιτιστικής ασφάλειας και είναι αποφασισμένη να συμμετάσχει πλήρως στις προσπάθειες για την υλοποίηση της δήλωσης της διάσκεψης του FAO. Στη συνάρτηση αυτή, η HLTF ενέκρινε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο δράσης (CFA), ενώ διεθνείς και περιφερειακοί οργανισμοί εγκαινίασαν δικές τους πρωτοβουλίες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμπέρανε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα υποστηρίξει σθεναρή απόκριση στον τομέα των γεωργικών προμηθειών στις αναπτυσσόμενες χώρες, παρέχοντας ειδικότερα την απαιτούμενη χρηματοδότηση για γεωργικές εισροές

[1] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Δεκεμβρίου 2008 (δεν δημοσιεύθηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008.

[2] Κοινή δήλωση του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την Αναπτυξιακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης: «Η Ευρωπαϊκή Συναίνεση» (ΕΕ C 46 της 24.2.2006, σ. 1).

καθώς και βοήθεια για τη χρησιμοποίηση μέσων διαχείρισης του κινδύνου που βασίζονται στην αγορά, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εντείνει ουσιαστικά την υποστήριξή της προς δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στη γεωργία, και γενικότερα θα ενθαρρύνει τις αναπτυσσόμενες χώρες να αναπτύξουν καλύτερες γεωργικές πολιτικές, ιδίως προς υποστήριξη της επισιτιστικής ασφάλειας και ενίσχυση της περιφερειακής ολοκλήρωσης, και ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αφιερώσει επίσης πόρους για να χρηματοδοτήσει, πέραν της επισιτιστικής βοήθειας, δίκτυα ασφαλείας για τις φτωχές και ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες.

(8) Οι χρηματοδοτικές και υλικές ανάγκες για την πλήρη αντιμετώπιση των επιπτώσεων και αιτίων των υψηλών τιμών των τροφίμων είναι πολύ υψηλές. Η απάντηση πρέπει να προέλθει από τη διεθνή κοινότητα στο σύνολό της, η δε Κοινότητα έχει καταβάλει προσπάθεια προκειμένου να συνεισφέρει το μερίδιο που της αναλογεί. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 20ής Ιουνίου 2008 εξέφρασε ικανοποίηση για την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει πρόταση για τη σύσταση νέου ταμείου με σκοπό τη στήριξη της γεωργίας στις αναπτυσσόμενες χώρες, εντός του πλαισίου των τρεχουσών δημοσιονομικών προοπτικών.

(9) Η στρατηγική της Κοινότητας για την αντιμετώπιση του προβλήματος πρέπει ιδίως να αποσκοπεί στη σθεναρή ενθάρρυνση μιας θετικής απόκρισης στον τομέα των γεωργικών προμηθειών στις αναπτυσσόμενες χώρες βραχυμεσοπρόθεσμα και ταυτόχρονα στη σημαντική άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών που η αστάθεια των τιμών των τροφίμων συνεπάγεται για τα φτωχότερα στρώματα του πληθυσμού των υπόψη χωρών. Μία αντίδραση στο σκέλος της προσφοράς εξυπηρετεί επίσης το συμφέρον της Κοινότητας, ενόψει της εκτόνωσης των πιέσεων που ασκούνται σήμερα στις τιμές των γεωργικών προϊόντων.

(10) Η Κοινότητα έχει στη διάθεσή της πλειάδα μέσων που επικεντρώνονται στην αναπτυξιακή βοήθεια υπό μακροπρόθεσμη προοπτική· πρόκειται, ιδίως για τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1905/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας ([1]), και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, μέσω του οποίου παρέχεται επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια σε χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ) (εφεξής «ΕΤΑ»)· ο προγραμματισμός των εν λόγω μέσων έγινε πρόσφατα με γνώμονα τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές προτεραιότητες των επιλέξιμων χωρών. Τυχόν μεγάλης έκτασης επαναπρογραμματισμός στο πλαίσιο των προαναφερθέντων μέσων με σκοπό την αντιμετώπιση μιας βραχυπρόθεσμης κρίσης θα έθετε σε κίνδυνο την ισορροπία και τη συνεκτικότητα των υφιστάμενων στρατηγικών συνεργασίας με τις συγκεκριμένες χώρες. Η Κοινότητα έχει ακόμη στη διάθεσή της τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/96 του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 1996 σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια ([2]) για την παροχή βοήθειας εκτάκτου ανάγκης, καθώς επίσης τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1717/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας ([3]).

(11) Ωστόσο, τα προαναφερθέντα μέσα έχουν ήδη ενεργοποιηθεί ή επαναπρογραμματισθεί κατά τη διάρκεια του 2008 στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό με στόχο την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της αστάθειας των τιμών των τροφίμων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το ίδιο θα μπορούσε να γίνει και το 2009, αλλά σε πολύ περιορισμένη έκταση· πλην όμως, κάτι τέτοιο θα ήταν εντελώς ανεπαρκές για την κάλυψη των σχετικών αναγκών.

(12) Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να θεσπισθεί ειδική χρηματοδοτική διευκόλυνση, συμπληρωματική σε σχέση με τα υφιστάμενα εξωτερικά χρηματοδοτικά, καθώς επίσης να θεσπισθούν επείγοντα και πρόσθετα μέτρα προς αντιμετώπιση σε σύντομο χρονικό διάστημα των επιπτώσεων που έχει στις αναπτυσσόμενες χώρες η σημερινή κατάσταση αστάθειας των τιμών των τροφίμων.

(13) Η διαχείριση της βοήθειας δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπον ώστε να αυξάνονται οι παραδόσεις τροφίμων στους κατά τόπον πληθυσμούς.

(14) Τα μέτρα που θεσπίζονται στο πλαίσιο της παρούσας Διευκόλυνσης πρέπει να βοηθούν τις αναπτυσσόμενες χώρες να ενισχύσουν την παραγωγικότητα του γεωργικού τους τομέα κατά τις επόμενες καλλιεργητικές περιόδους, να ανταποκριθούν ταχέως στις άμεσες ανάγκες των οικείων χωρών και του πληθυσμού τους και να λάβουν τα αρχικά μέτρα που απαιτούνται για την κατά το δυνατόν αποσόβηση της επανεμφάνισης καταστάσεων επισιτιστικής ανασφάλειας, καθώς επίσης να συντελούν στον μετριασμό των επιπτώσεων της αστάθειας των τιμών των τροφίμων παγκοσμίως, επ' ωφελεία των φτωχότερων τμημάτων του πληθυσμού, των κατόχων μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και των ευρωπαίων καταναλωτών και γεωργών.

(15) Η ίδια η φύση των μέτρων που προβλέπει ο παρών κανονισμός υπαγορεύει τη θεσμοθέτηση αποτελεσματικών, ευέλικτων, διαφανών και γρήγορων διαδικασιών λήψης αποφάσεων για τη χρηματοδότησή τους, με τη στενή συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων θεσμικών οργάνων.

(16) Πρέπει να εξασφαλιστεί συνοχή και συνέπεια μεταξύ βραχυπρόθεσμων μέτρων που αποβλέπουν στην ανακούφιση των πληθυσμών που πλήττονται πιο άμεσα και σοβαρά από τη ραγδαία αύξηση ή/και την αστάθεια των τιμών των τροφίμων, και πιο διαρθρωτικών μέτρων προκειμένου να αποτραπεί η επανεμφάνιση της τρέχουσας επισιτιστικής κρίσης.

([1]) ΕΕ L 378 της 27.12.2006, σ. 41.

([2]) ΕΕ L 163 της 2.7.1996, σ. 1.

([3]) ΕΕ L 327 της 24.11.2006, σ. 1.

(17) Είναι αναγκαίο να προβλεφθεί η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [1], τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 1996 σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες [2] και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) [3].

(18) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και ότι συνεπώς, λόγω της κλίμακας των απαιτούμενων μέτρων, μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα δύναται να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία ορίζεται στο προαναφερθέν άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

(19) Τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή [4].

(20) Οι διάφοροι αναπτυξιακοί μηχανισμοί και η παρούσα Διευκόλυνση εφαρμόζονται κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια της συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά τη μετάβαση από την επείγουσα παροχή βοήθειας στην κάλυψη μεσομακροπρόθεσμων αναγκών. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εναρμονίζεται με μακροπρόθεσμη στρατηγική ώστε να συμβάλει στην επισιτιστική ασφάλεια των αναπτυσσόμενων χωρών, με γνώμονα τις ανάγκες και τα σχέδιά τους.

(21) Ο παρών κανονισμός πρέπει να τεθεί σε ισχύ την επομένη της δημοσίευσής του, ώστε να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων που προβλέπονται σ' αυτόν και δεδομένου του κατεπείγοντος χαρακτήρα αυτών,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η Κοινότητα χρηματοδοτεί μέτρα με στόχο την υποστήριξη ταχείας και άμεσης απόκρισης στο πρόβλημα της αστάθειας των τιμών των τροφίμων σε αναπτυσσόμενες χώρες, για την κάλυψη πρωτίστως των αναγκών που ανακύπτουν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ επείγουσας βοήθειας και μεσομακροπρόθεσμης αναπτυξιακής συνεργασίας.

2. Τα μέτρα που εμφαίνονται στην παράγραφο 1 εφαρμόζονται προς όφελος αναπτυσσόμενων χωρών, όπως αυτές ορίζονται από την Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ/ΕΑΒ), και του πληθυσμού τους, σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις.

Τα μέτρα αυτά θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 13, παράγραφος 2. Τα μέτρα αυτά αφορούν τη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών οι οποίες υποστηρίζουν τον σκοπό και τους στόχους του παρόντος κανονισμού.

3. Οσάκις είναι εφικτό, τα προγράμματα δράσης που υλοποιούνται από φορείς επιλέξιμους για χρηματοδότηση δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, καταρτίζονται σε διαβούλευση με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών οι οποίες και συμμετέχουν στην υλοποίηση σχεδίων που χρηματοδοτούνται μέσω της διευκόλυνσης αυτής.

4. Για να μεγιστοποιηθεί η χρησιμότητα και ο αντίκτυπος του παρόντος κανονισμού, συγκεντρώνονται πόροι σε περιορισμένο κατάλογο των χωρών-στόχων πρώτης προτεραιότητας, οι οποίες προσδιορίζονται σύμφωνα με το σύνολο κριτηρίων που καθορίζονται στο Παράρτημα και σε συντονισμό με άλλους δωρητές και άλλους αναπτυξιακούς εταίρους μέσω σχετικής αξιολόγησης των αναγκών την οποία παρέχουν ειδικευμένοι και διεθνείς οργανισμοί, π.χ. εκείνοι που λειτουργούν στο πλαίσιο του συστήματος του ΟΗΕ σε διαβούλευση με τις χώρες εταίρους.

5. Για να διασφαλισθεί η συνεκτικότητα και η αποτελεσματικότητα της κοινοτικής βοήθειας, σε περίπτωση που το οικείο πρόγραμμα προς υλοποίηση έχει περιφερειακό ή διασυνοριακό χαρακτήρα, δύναται να αποφασισθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 13, παράγραφος 2, ότι ο πληθυσμός άλλων αναπτυσσόμενων χωρών που δεν ανήκουν στη συγκεκριμένη περιφέρεια είναι δυνατό να ωφεληθεί από το εν λόγω πρόγραμμα.

6. Σε περίπτωση που η υποστήριξη παρέχεται για μέτρα τα οποία υλοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών οργανισμών, οι οργανισμοί αυτοί επιλέγονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 13, παράγραφος 2, και με κριτήριο την προστιθέμενη αξία τους, το συγκριτικό τους πλεονέκτημα και την ικανότητά τους να υλοποιήσουν προγράμματα με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα ανταποκρινόμενοι στις ειδικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών-στόχων σε σχέση με τους στόχους του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Στόχοι και αρχές

1. Πρωταρχικοί στόχοι της βοήθειας και της συνεργασίας κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού είναι:

α) η ενθάρρυνση θετικής απόκρισης του γεωργικού τομέα στο σκέλος της προσφοράς στις στοχοθετημένες χώρες και περιφέρειες,

β) η υποστήριξη δραστηριοτήτων με σκοπό την ταχεία και άμεση λήψη μέτρων για τον μετριασμό των αρνητικών συνεπειών της αστάθειας των τιμών των τροφίμων για τους κατά τόπον πληθυσμούς με γνώμονα τους στόχους της παγκόσμιας επισιτιστικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων του ΟΗΕ για τις διατροφικές απαιτήσεις,

[1] ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1.
[2] ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2.
[3] ΕΕ L 136 της 31.5.1999, σ. 1.
[4] ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

γ) ενίσχυση των παραγωγικών ικανοτήτων και της διακυβέρνησης του γεωργικού τομέα ώστε να ενισχυθεί η βιωσιμότητα των παρεμβάσεων.

2. Επιδιώκεται διαφοροποιημένη προσέγγιση σε συνάρτηση με τα αναπτυξιακά δεδομένα και τις επιπτώσεις της αστάθειας των τιμών των τροφίμων, ούτως ώστε να παρέχονται στις στοχοθετημένες χώρες ή περιφέρειες και στους πληθυσμούς τους στοχοθετημένη, εξατομικευμένη και καλά προσαρμοσμένη στήριξη που να ανταποκρίνεται στις ατομικές τους ανάγκες, στρατηγικές, προτεραιότητες και ικανότητες αντίδρασης.

3. Τα μέτρα που υποστηρίζονται από τον παρόντα κανονισμό συντονίζονται με τα υποστηριζόμενα από άλλα μέσα, μεταξύ των οποίων ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/96, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1905/2006, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1717/2006, και η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ [1], κατά τρόπο που να διασφαλίζει τη συνέχεια της συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά τη μετάβαση από την επείγουσα παροχή βοήθειας στην κάλυψη μεσομακροπρόθεσμων αναγκών.

4. Η Επιτροπή λαμβάνει μέριμνα προκειμένου τα μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού να είναι συμβατά με το συνολικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής της Κοινότητας για την οικεία επιλέξιμη χώρα ή χώρες.

Άρθρο 3

Εφαρμογή

1. Η βοήθεια και η συνεργασία της Κοινότητας υλοποιούνται μέσω σειράς αποφάσεων που λαμβάνει η Επιτροπή για τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης, τα οποία περιγράφονται στο άρθρο 1, παράγραφοι 1, 2 και 3 και εγκρίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 13, παράγραφος 2. Συνολικό σχέδιο για τη χρήση της οικονομικής αυτής διευκόλυνσης, συμπεριλαμβανομένου του καταλόγου των χωρών-στόχων του άρθρου 1, παράγραφος 4, και της ισορροπίας μεταξύ επιλέξιμων φορέων του άρθρου 4, παράγραφος 2, υποβάλλεται από την Επιτροπή και εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 13, παράγραφος 2. Επί του συνολικού σχεδίου θα διατυπωθεί η γνώμη της επιτροπής του άρθρου 13, παράγραφος 1, πριν την 1η Μαΐου 2009.

2. Με γνώμονα τις ειδικές συνθήκες κάθε χώρας, τα μέτρα στήριξης που είναι επιλέξιμα προς υλοποίηση είναι τα εξής:

α) μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης σε συντελεστές και υπηρεσίες γεωργικής παραγωγής, όπως λιπάσματα και σπόρους, με ειδική μέριμνα στις κατά τόπον εγκαταστάσεις και τη διαθεσιμότητά τους,

β) μέτρα για να δημιουργηθεί «δίχτυ ασφαλείας» με στόχο τη διατήρηση ή τη βελτίωση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού, καθώς επίσης την κάλυψη των βασικών αναγκών σίτισης των πλέον ευάλωτων τμημάτων του πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών,

γ) άλλα μικρής κλίμακας μέτρα με σκοπό την αύξηση της παραγωγής βάσει των αναγκών της χώρας: μικροπιστώσεις, επενδύσεις, εξοπλισμός, υποδομή και αποθήκευση, καθώς και επαγγελματική κατάρτιση και στήριξη σε επαγγελματικές ομάδες του γεωργικού τομέα.

3. Η υλοποίηση αυτών των μέτρων στήριξης ευθυγραμμίζεται με τη δήλωση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, η οποία εγκρίθηκε από το φόρουμ υψηλού επιπέδου για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι στις 2 Μαρτίου 2005 (η «Δήλωση των Παρισίων σχετικά με την αποτελεσματικότητα της βοήθειας») και το Σχέδιο Δράσης της Άκκρα το οποίο εγκρίθηκε από το φόρουμ υψηλού επιπέδου για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας που πραγματοποιήθηκε στην Άκκρα στις 4 Σεπτεμβρίου 2008 (το «Σχέδιο Δράσης της Άκκρα»). Επικεντρώνεται στις μικρομεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την οικογενειακή γεωργία και τη γεωργία παραγωγής τροφίμων -ιδίως εκείνων που διευθύνονται από γυναίκες- και στα φτωχά στρώματα του πληθυσμού που πλήττονται περισσότερο από τη διατροφική κρίση, αποφεύγοντας κάθε είδος στρέβλωσης των τοπικών αγορών και της παραγωγής· στο μέτρο του δυνατού, η αγορά συντελεστών και υπηρεσιών γεωργικής παραγωγής γίνεται σε τοπικό επίπεδο.

4. Διοικητικά μέτρα στήριξης που ανταποκρίνονται στους στόχους του παρόντος κανονισμού μπορούν να χρηματοδοτούνται κατά μέγιστο ποσοστό 2 % του ποσού που μνημονεύεται στο άρθρο 12.

Άρθρο 4

Επιλεξιμότητα

1. Φορείς επιλέξιμοι για χρηματοδότηση είναι, εφόσον τα προγράμματά τους συμβάλλουν στους στόχους του παρόντος κανονισμού:

α) οι χώρες και περιφέρειες εταίροι καθώς και τα όργανά τους,

β) αποκεντρωμένοι φορείς των χωρών εταίρων, όπως δήμοι, επαρχίες, νομοί και περιφέρειες,

γ) κοινοί φορείς που συστήνουν με την Κοινότητα οι χώρες και περιφέρειες εταίροι,

δ) οι διεθνείς οργανισμοί, μεταξύ άλλων, οι περιφερειακοί οργανισμοί, οι οργανώσεις, υπηρεσίες ή αποστολές των Ηνωμένων Εθνών, τα διεθνή και περιφερειακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι τράπεζες ανάπτυξης,

ε) κοινοτικά όργανα και φορείς, αλλά μόνο προς εφαρμογή των μέτρων στήριξης του άρθρου 3, παράγραφος 4,

στ) οργανισμοί της ΕΕ,

[1] Συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών αυτής, αφετέρου, που υπογράφηκε στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000 (ΕΕ L 317 της 15.12.2000, σ. 3).

ζ) οι ακόλουθες οντότητες και φορείς των κρατών μελών, των χωρών και περιφερειών εταίρων και οποιασδήποτε άλλης τρίτης χώρας που πληροί τους κανόνες πρόσβασης στην εξωτερική κοινοτική βοήθεια σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1905/2006, εφόσον συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού:

i) οι δημόσιοι φορείς και οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι τοπικές αρχές και κοινοπραξίες ή οι αντιπροσωπευτικές ενώσεις τους,

ii) οι εταιρίες, οι επιχειρήσεις και άλλοι ιδιωτικοί οργανισμοί και οικονομικοί φορείς,

iii) τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που χορηγούν, προωθούν και χρηματοδοτούν ιδιωτικές επενδύσεις στις χώρες και περιφέρειες εταίρους,

iv) οι μη κρατικοί φορείς που λειτουργούν ανεξάρτητα και υπεύθυνα,

v) φυσικά πρόσωπα.

2. Κατά τη διάθεση των πόρων μεταξύ των φορέων που απαριθμούνται στην παράγραφο 1, στοιχείο δ) και άλλων επιλέξιμων οντοτήτων εφαρμόζεται κατάλληλη ισορροπία.

Άρθρο 5

Μορφές χρηματοδότησης

Η κοινοτική χρηματοδότηση μπορεί να λαμβάνει τις εξής μορφές:

α) έργα και προγράμματα,

β) δημοσιονομική στήριξη, ιδίως δε τομεακή δημοσιονομική στήριξη, όταν η διαχείριση των δημόσιων δαπανών της χώρας εταίρου είναι αρκετά διαφανής, αξιόπιστη και αποτελεσματική και όταν έχουν εκπληρωθεί οι όροι δημοσιονομικής στήριξης που εκτίθενται στο σχετικό γεωγραφικό χρηματοδοτικό μέσο,

γ) συνεισφορές σε διεθνείς ή περιφερειακούς οργανισμούς και διεθνή ταμεία που διαχειρίζονται τέτοιοι οργανισμοί,

δ) συνεισφορές σε εθνικά ταμεία που έχουν συσταθεί από χώρες και περιφέρειες εταίρους για την προσέλκυση κοινής χρηματοδότησης από διάφορους δωρητές, ή συνεισφορές σε ταμεία που έχουν συσταθεί από έναν ή περισσότερους δωρητές με σκοπό την από κοινού υλοποίηση έργων,

ε) συγχρηματοδότηση με οντότητες επιλέξιμες για χρηματοδότηση όπως ορίζεται στο άρθρο 4,

στ) κεφάλαια που διατίθενται στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ή σε άλλους ενδιάμεσους χρηματοδότες με βάση προγράμματα της Επιτροπής για τη χορήγηση δανείων (ιδίως για τη στήριξη των επενδύσεων στον ιδιωτικό τομέα και την ανάπτυξη του τομέα αυτού), επιχειρηματικών κεφαλαίων (υπό μορφή δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή υπό αίρεση δανείων) ή άλλων προσωρινών μειοψηφικών συμμετοχών στο εταιρικό κεφάλαιο, καθώς και συνεισφορών σε ταμεία εγγυήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1905/2006, στο βαθμό που ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος για την Κοινότητα περιορίζεται στα κεφάλαια αυτά.

Άρθρο 6

Διαδικασίες χρηματοδότησης και διαχείρισης

1. Τα μέτρα που χρηματοδοτούνται βάσει του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [1], λαμβανομένου υπόψη οσάκις ενδείκνυται του κατεπείγοντος χαρακτήρα των ληπτέων μέτρων.

2. Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης και σε άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να αναθέσει την άσκηση δημόσιας εξουσίας και, ιδίως, της εκτέλεσης του προϋπολογισμού που αναφέρονται στο άρθρο 54, παράγραφος 2, στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002.

3. Σε περίπτωση αποκεντρωμένης διαχείρισης, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει να καταφύγει σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων ή επιχορηγήσεων της δικαιούχου χώρας ή περιφέρειας εταίρου, αφού εξακριβώσει ότι τηρούνται τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 και υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1905/2006.

4. Η κοινοτική βοήθεια δεν χρησιμοποιείται καταρχήν για την καταβολή φόρων, δασμών ή τελών σε επιλέξιμες χώρες.

5. Η συμμετοχή στις κατάλληλες διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων είναι ανοικτή σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι επιλέξιμο σύμφωνα με το γεωγραφικό αναπτυξιακό μέσο που εφαρμόζεται στη χώρα όπου υλοποιείται η εκάστοτε δράση, καθώς επίσης σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι επιλέξιμο σύμφωνα με τους κανόνες του υλοποιούντος διεθνούς οργανισμού· στο πλαίσιο αυτό λαμβάνεται μέριμνα για την ισότιμη μεταχείριση όλων των χορηγών βοήθειας. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για τις προμήθειες και τα υλικά. Οι εμπειρογνώμονες μπορούν να έχουν οποιαδήποτε ιθαγένεια.

[1] ΕΕ L 248 της 16.9.2002, σ. 1.

Άρθρο 7

Δημοσιονομικές δεσμεύσεις

Οι σχετικές δημοσιονομικές υποχρεώσεις αναλαμβάνονται με βάση αποφάσεις της Επιτροπής.

Άρθρο 8

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας

1. Κάθε συμφωνία χρηματοδότησης που απορρέει από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού περιλαμβάνει διατάξεις που διασφαλίζουν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας, ιδίως, όσον αφορά τις παρατυπίες, την απάτη, τη διαφθορά και κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1073/1999.

2. Οι συμφωνίες εξουσιοδοτούν ρητά την Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο να διενεργούν ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων ελέγχων βάσει εγγράφων ή επί τόπου, όσον αφορά κάθε εργολάβο ή υπεργολάβο που έχει λάβει κοινοτικά κεφάλαια. Επιτρέπουν επίσης ρητά την εκ μέρους της Επιτροπής διεξαγωγή επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων όπως ορίζεται στον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96.

3. Όλα τα συμβόλαια που προκύπτουν από την υλοποίηση της συνεργασίας διασφαλίζουν στην Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο την άσκηση των δικαιωμάτων της παραγράφου 2 κατά τη διάρκεια και μετά την εκτέλεση των συμβολαίων.

Άρθρο 9

Προβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις με τις οποίες διασφαλίζεται η κατάλληλη προβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο όλων των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται βάσει των υπόψη συμβάσεων.

Άρθρο 10

Αξιολόγηση

1. Η Επιτροπή παρακολουθεί και αναθεωρεί τις δραστηριότητες που εκτελούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού, ενδεχομένως με ανεξάρτητες εξωτερικές αξιολογήσεις, με σκοπό να ελέγξει κατά πόσον έχουν επιτευχθεί οι στόχοι και να διατυπώσει συστάσεις για τη βελτίωση των μελλοντικών ενεργειών αναπτυξιακής συνεργασίας. Λαμβάνονται δεόντως υπόψη προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου για ανεξάρτητες εξωτερικές αξιολογήσεις.

2. Η Επιτροπή διαβιβάζει, προς ενημέρωση, τις εκθέσεις αξιολόγησης που εκπονεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην επιτροπή του άρθρου 13. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν να συζητηθούν συγκεκριμένες αξιολογήσεις στο πλαίσιο της επιτροπής αυτής.

3. Η Επιτροπή μεριμνά για τη συμμετοχή όλων των εκάστοτε ενδιαφερομένων, περιλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων και των τοπικών αρχών, στη φάση αξιολόγησης της κοινοτικής βοήθειας που παρέχεται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 11

Υποβολή εκθέσεων

Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων, συμπεριλαμβανομένων, στο μέτρο του δυνατού, των βασικών αποτελεσμάτων και συνεπειών της βοήθειας που παρέχεται κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2012. Το Δεκέμβριο του 2009 η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μια πρώτη ενδιάμεση έκθεση για τα ληφθέντα μέτρα. Οι αναφερόμενες στο παρόν άρθρο εκθέσεις αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στις απαιτήσεις της Διακήρυξης των Παρισίων για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας και στο Σχέδιο Δράσης της Άκκρα.

Άρθρο 12

Δημοσιονομικές διατάξεις

Το συνολικό ποσό δημοσιονομικής αναφοράς για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού για την περίοδο 2008-2010 ανέρχεται σε 1 δισεκατομμύριο EUR.

Άρθρο 13

Επιτροπή

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την επιτροπή που συστήνεται βάσει του άρθρου 35, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1905/2006.

2. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται τα άρθρα 4 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της ίδιας απόφασης.

3. Η προθεσμία που προβλέπεται από το άρθρο 4, παράγραφος 3, της απόφασης 1999/468/ΕΚ, ορίζεται σε δέκα εργάσιμες ημέρες για τα μέτρα που θεσπίζονται έως τις 30 Απριλίου 2009 και τριάντα ημέρες για τα μέτρα που θεσπίζονται μεταγενέστερα.

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Στρασβούργο, 16ης Δεκεμβρίου 2008.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
H.-G. PÖTTERING

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
B. LE MAIRE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενδεικτικά κριτήρια για την επιλογή των χωρών-στόχων και την κατανομή χρηματοδοτικών πόρων:

— Επίπεδα φτώχειας και πραγματικές ανάγκες των πληθυσμών

— Εξελίξεις των τιμών των τροφίμων και πιθανές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις:

  — εξάρτηση από τις εισαγωγές τροφίμων

  — κοινωνική ευπάθεια και πολιτική σταθερότητα

  — μακροοικονομικές επιπτώσεις των εξελίξεων των τιμών των τροφίμων

— Ικανότητα της χώρας να ανταποκριθεί και να εφαρμόσει κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης του προβλήματος:

  — ικανότητα γεωργικής παραγωγής

  — αντοχή σε εξωτερικούς κραδασμούς

Οι ενδεικτικές χρηματοδοτήσεις στις χώρες βασίζονται στα κριτήρια επιλογής της χώρας-στόχου και συνεκτιμούν το μέγεθος του πληθυσμού της χώρας-στόχου.

Θα ληφθούν υπόψη επίσης οι τυχόν άλλες πηγές χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες στη χώρα-στόχο βραχυπρόθεσμα από την κοινότητα των δωρητών με στόχο την αντιμετώπιση των εξελίξεων των τιμών των τροφίμων.